

Handläggare
Christina Akbar
08-508 26 041**Till**
Trafiknämnden
2025-05-22

Gågata Swedenborgsgatan mellan Sankt Paulsgatan och Fatburgsgatan. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden beslutar att godkänna trafikkontorets förslag till genomförande av projekt Gågata Swedenborgsgatan mellan Sankt Paulsgatan och Fatburgsgatan till en investeringsutgift om 35 miljoner kronor.
2. Trafiknämnden beslutar att ge trafikkontoret i uppdrag att genomföra upphandlingar samt teckna avtal inom ramen för genomförandebeslutet.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefSara Bergendorff
AvdelningschefJenny Carlsson
Enhetschef

Sammanfattning

Swedenborgsgatan på västra Södermalm är en bostadsgata med många kaféer, restauranger och butiker i bottenvåningen som lockar besökare. Sedan 2015 är gatan en återkommande sommargågata och på senare år även vintergågata. Swedenborgsgatan är också utpekad som ett stadslivsstråk (högst prioritering) i stadens prioriterade gångvägnät, med ett högt flöde av gående.

Swedenborgsgatan föreslås utformas med tydliga entréer från angränsande gator. Mikroparker och möblering placeras ut utmed sträckan för att skapa trivsel och en plats för vistelse. Gestaltningen är gjord med syfte att gågatukarakteren ska vara tydlig även under

vintern när antalet uteserveringar är litet. Omvandling till gångata svarar mot uppdrag i trafiknämndens budget för 2025 om att Swedenborgsgatan ska bli en permanent gångata med enkla åtgärder.

Genomförande av projektet sker åren 2025-2026 med en etappindelning som avser minimera påverkan på stadslivet. Kontoret föreslår att trafiknämnden beslutar om genomförande av projekt Gångata Swedenborgsgatan mellan Sankt Paulsgatan och Fatbursgatan till en investeringsutgift om 35 mnkr.

Introduktion till projektet

Bakgrund

Swedenborgsgatan är enligt stadens prioriterade gångvägnät ett stadslivsstråk (högst prioritering) med många gående och binder samman flera stora målpunkter som Mariatorgets park, tunnelbanan vid Wollmar Yxkullsgatan och pendeltågstationen Stockholms Södra vid Fatbursgatan. Swedenborgsgatan har varit en sommargångata sedan 2015 och en av fem årligen återkommande sommargångator sedan 2019.

År 2021 blev sträckan mellan Sankt Paulsgatan och Högbergsgatan en återkommande vintergångata och fick i samband med detta en reglering som permanent gångata. Det gjordes emellertid inga fysiska åtgärder i gatan i samband med att den reglerades om.

En gångata är en gata där utformning och reglering prioriterar gående. En gångata regleras normalt med gågatureglering. Då gäller att fordon (cyklar, bilar, m fl) får framföras i högst gångfart och fordonsförare har väjningsplikt mot gående.

I trafiknämndens budget för 2025 anges att nuvarande sommargångatan på Swedenborgsgatan ska göra om till permanent gångata genom enkla åtgärder.

Figur 1: Swedenborgsgatan med berörd sträcka mellan Sankt Paulsgatan och Fatbursgatan markerad i lila.

Mål och syfte

Projektet syftar till att göra det lättare och trevligare att gå längs Swedenborgsgatan i samband med att gatan regleras som gångata året runt.

Projektet utgår från inriktningen i stadens Gångplan och stadens prioriterade gångvägnät samt svarar mot uppdrag i budget för 2025 om att göra om Swedenborgsgatan till en permanent gångata genom enkla åtgärder.

Befintlig situation

Swedenborgsgatan omges, utöver bostäder, av restauranger, kaféer, barer, butiker och kiosker. Uteserveringarna är mest aktiva under sommarhalvåret med tillfälliga tillstånd med olika varighet. På vinterhalvåret minskas antalet uteserveringar, se figur 2.

Figur 2 Gågatan på vintertid

Swedenborgsgatan mellan Fatbursgatan och Sankt Paulsgatan, ingår i ett utpekat stadslivsstråk i Stockholms stads prioriterade gångvägnät med ett högt flöde av gående, ca 14 000 på dygnsnivå. Även Sankt Paulsgatan pekas ut som ett stadslivsstråk som kopplar samman stråket med Götgatan i öster. Söder om Fatbursgatan och Södra station fortsätter Swedenborgsgatan som huvudstråk, se figur 3. Trots reglering som gågata, är det få som går i gatans mitt och de flesta fotgängare håller sig till trottoarerna.

Figur 3- Översikt Stockholms stads gångplan för projektområdet och omgivande nät. Projektområdet är markerat med röd streckad linje.

Gatan har idag en körbana på cirka 9 meter som kantas av gångbanor med en bredd på cirka 4,5 meter. Längs gatans båda sidor finns rader av hästkastanjer, vilka har stor betydelse för upplevelsen av gaturummets skala och ger variation mellan årstiderna. Trädens växtbäddar har delvis renoverats och träden har försetts med nya markgaller.

Swedenborgsgatan utgör även huvudstråk för cykel med cirka 2500 cyklistar per dygn. Cyklistar färdas idag i körbanedelen. Cyklistar får färdas på gånggata i gångfart och har väjningsplikt mot gående

Figur 4 Befintliga fordonsriktningar på Swedenborgsgatan och angränsande gator.

Gatan är försedd med tillfällig möblering från Levande Stockholm året runt, med undantag för sträckan Fatbursgatan – Högbergsgatan, för att dämpa hastigheten samt smalta av körbanebredden. Cirka 300 motorfordon per dygn rör sig längs gatan, enligt trafikmätningar från 2024, varav 25 % tunga transporter.

På en gånggata tillåts inte parkering annat än för rörelsehindrade, däremot kan lastning och lossning ske. Parkering har varit tillåten

på vinterhalvåret mellan Fatbursgatan och Högbergsgatan, eftersom denna sträcka enbart varit gågata sommartid

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret. Dialog har påbörjats med ledningsägare och med stadsdelsförvaltningen på Södermalm.

Åtgärdsförslag

Projektets innehåll

I samband med införandet av sommargågatan 2025 regleras även sträckan mellan Sankt Paulsgatan och Fatbursgatan om till permanent gågata. Mikroparker och möblering placeras ut utmed sträckan för att skapa trivsel och en plats för vistelse, samtidigt som plats lämnas för uteserveringar. Placeringen har gjorts utifrån behovet av att styra framkomligheten och dämpa hastigheten för passerande fordon och bidrar till att bryta upp det långsträckt gaturummet. Möbleringen och mikroparkerna bidrar till att skapa en vardagsrumskänsla. Gestaltningen är gjord med syfte att gågatakaraktären ska vara tydlig även under vintern när antalet uteserveringar är litet.

Entréerna till gågatan tydliggörs och avgränsas från anslutande gator genom att höjas upp eller förses med genomgående gångbanor.

Figur 5 Tydliga entréer till gågatan från Sankt Paulsgatan och Wollmar Yxkullsgatan samt nya mikroparker i den tidigare körbanan längs gågatan.

De tillkommande mikroparkerna i marknivå blir ett viktigt komplement till den befintliga, men mer storskaliga, trädallén och bidrar till att ta ned skalan på gaturummet.

Figur 6: exempel på mikropark som har planterats med buskar, perenner och solitärträd.

Swedenborgsgatan föreslås enkelriktas söderut på sträckan mellan Sankt Paulsgatan och Högbergsgatan för att minska fordonsrörelserna och prioritera gående, se figur 7.

Föreslagna åtgärderna på Swedenborgsgatans gågata tar hänsyn till förändringen av Maria Prästgårdsgata med lekgata men är inte beroende av detta.

Figur 7 föreslagna fordonsriktning på Swedenborgsgatan och angränsande gator.

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 041
Växel 08-508 27 200
christina.akbar@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Cykelparkeringar finns längs hela gatan idag. Kontoret har gjort en analys av cykelparkeringsplatserna och kommer justera placeringen av dem för att svara bättre på efterfrågan. Cykelparkeringen vid T-bana Mariatorget på Wollmar Yxkullsgatan är ofta överbelagd och antalet cykelparkeringsplatser kommer att fördubblas genom att korsningen med Swedenborgsgatan smalnas av. Söder om Högbergsgatan är beläggningen låg men antalet cykelparkeringar

bibehålls. Cirka hälften flyttas ut till körbanan för att gående ska få mer plats på gångbanorna och för att möblera gaturummet mer symmetriskt. Resterande flyttas till korsningen med Fatbursgatan där en viktig målpunkt för cyklister är livsmedelsbutiken.

Avvägningar och konsekvenser

Gång- och cykeltrafik

Införande av gånggata mellan Sankt Paulsgatan och Fatbursgatan ger gående prioritet i gaturummet. Samtidigt begränsas övriga trafikslags hastighet till gångfart. Gestaltningen av gatan med flertalet mikroparker och permanenta sittplatser ökar trivseln och inbjuder till vistelse på gatan. Cyklister fortsätter färdas i blandtrafik, med bibehållen tillgänglighet. Då gatan redan idag är reglerad som sommar- och vintergångata påverkas inte framkomligheten för cyklister sommartid mer än dagens situation. Vintertid då uteserveringar och cyklister är färre finns gott om utrymme för båda trafikslag.

Tillgänglighet

Genomgående gångbanor längs gatan ökar komfort och trafiksäkerhet för gående. Sittmöbler som placeras ut längs hela gatan bidrar också till ökad tillgänglighet för besökare.

Åtgärderna ligger i linje med fokusområde tre i stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Fokusområde tre handlar bland annat om rätten att kunna förflytta sig, vistas i och kunna använda stadens utemiljöer.

Trygghet

På gånggatan begränsas fordonshastigheten till gångfart. För att åstadkomma detta höjs gatans entréer upp och smalnas av samt gatan möbleras. På strategiska platser placeras fasta fordonshinder för att styra fordonstrafiken, hålla ner hastigheter och förstärka skyddet mot fordonsattacker. Även anläggande av mikroparker som tvingar fordon till chikanrörelser och lägre hastigheter bidrar till ökad trygghet för de som går eller vistas längs gatan.

Uteserveringar

Swedenborgsgatan har under många år varit sommargångata och då fyllts med mycket folkliv och många uteserveringar. Denna kvalitet bevaras i förslaget till ny utformning. Regleringen av gångata påverkar inte möjligheten att söka upplåtelse för uteserveringar i gatan. Däremot behöver gatan tillföras en permanent möblering i

form av sittplatser och mikroparker för att fungera året om som gångata även då antalet uteserveringar är mindre.

Motorfordonstrafik

Swedenborgsgatan dimensioneras för normal lastbil med hastighet anpassad för gångata, vilket säkerställer framkomligheten för utryckningsfordon, leveranser och övriga fordon med tillstånd. Gångatureglering begränsar fordonshastigheten till gångfart. Tillkommande permanent möblering och mikroparker bedöms säkerställa att en låg hastighet hålls på fordon även vintertid då antalet uteserveringar är få.

Parkering

Införandet av gångata på sträckan Sankt Paulsgatan till Fatburgatan innebär att cirka 23 st parkeringsplatser på sträckan utgår permanent. Redan idag är majoriteten av dessa parkeringar inte tillgängliga under sommarhalvåret då Swedenborgsgatan är reglerad som sommargångata. Nyttjandet av de två RH-platserna längs sträckan undersöks för att eventuellt ersättas på närliggande gator.

Dagvatten och skyfall

Projektet har undersökt om det föreligger behov av åtgärder för att reducera risken för översvämning. En flödesväg passerar igenom planområdet och rinner till en lågpunkt i norr vid korsningen med Sankt Paulsgatan samt söder vid korsningen med Fatburgatan. Anläggande av genomgående gångbanor och upphöjda korsningar bryter vattenflödet vid nederbörd, vilket hanteras genom anläggande av nya dagvattenbrunnar. Även de nedsänkta mikroparkerna kommer fördröja vatten.

Tidplan och genomförande

Tidplan

Bygghandling och underlag för upphandling färdigställs under våren. För att störa boende och näringsliv så lite som möjligt planerar kontoret att utföra entreprenadarbeten under vår och höst och kunna tillåta upplåtelse för uteserveringar i samma utsträckning som vanligt, vilket brukar vara mellan maj – september. Kontoret planerar att starta mindre entreprenadarbeten under våren 2025. De mer omfattande åtgärderna planeras att påbörjas hösten 2025 och pågår fram till hösten 2026 med uppehåll för perioden med uteserveringar på plats.

Aktivitet	2025	2026
Genomförandebeslut	X	
Projektering	X	
Upphandling	X	
Entreprenad	X	X

Produktionsplanering och trafik under byggtiden

Genomförandet av åtgärderna längs Swedenborgsgatan kommer påverka framkomligheten för alla trafikslag lokalt längs gatan.

Swedenborgsgatan kantas av bostäder på var sida av gatan och har många lokaler i bottenvåningarna samt tillhörande uteserveringar vilka kräver framkomlighet under byggtiden. Genomförandet behöver därför ske i flera etapper längs sträckan och beläggningsarbetet i gatan kommer behöva ske nattetid.

Alla entréer kommer vara tillgängliga under byggtiden och fotgängare kommer att kunna passera arbetsområdet på båda sidor om gatan. Även cyklister kommer kunna trafikera sträckan i båda riktningar.

Intressenthantering och kommunikation

Projektets kommunikation ska skapa kännedom om och acceptans för projektet. För att uppnå detta kommer projektets mål och påverkan beskrivas i god tid för samtliga intressenter och målgrupper. Kommunikationsinsatser riktas till boende, verksamheter och fastighetsägare längs Swedenborgsgatan inför entreprenadstart och löpande under genomförandet. För att nå ut bredare kommer framförallt stadens webbplats och sociala medier

användas. En kommunikationsplan med kommunikationsaktiviteter har tagits fram för projektet.

Ekonomi och finansiering

Investering

I budget för 2025 fick trafiknämnden i uppdrag att reglera om Swedenborgsgatan till permanent gågata. Budgetuppdraget anger inriktningen för projektet och ersätter därmed inriktningsbeslutet. Med hänsyn till att åtgärderna är relativt okomplicerade har projekteringsarbetet i stort sett redan kunnat färdigställas. Kontoret ser därför, efter samråd med stadsledningskontoret, en möjlighet att frångå ordinarie hanteringsordning och lyfta ett genomförandebeslut direkt.

Investeringsutgiften för projekt Gågata Swedenborgsgatan mellan Sankt Paulsgatan och Fatburgsgatan beräknas till 35 mnkr vilket inryms inom nämndens långsiktiga investeringsplan.

I de beräknade utgifterna ingår fyra mnkr som upparbetats i projektet för utredning och projektering. Större delen av åtgärderna (33 mnkr) avser utveckling för gångtrafikanter. Resterande del (2 mnkr avser anläggningen av mikroparker). Kontoret avser söka statlig medfinansiering för korsningsåtgärder vid Sankt Paulsgatan, Wollmar Yxkullsgatan, Högborgsgatan och Sankt Paulsgatan. Dessutom kommer kontoret söka centrala medel för anläggande av mikroparker och fordonshinder under 2026.

Sammanfattning	Tidigare nedlagt (mnkr)	Kommande utgifter (mnkr)	Totalt (mnkr)
Utredning och projektering	3	2	5
Byggansvarigkostnader inkl byggledning och risk	1	7	8
Entreprenad		21	21
Index		1	1
Summa utgifter	4	31	35

Projektet redovisas inom framkomlighetssatsningen och inryms inom nämndens långsiktiga investeringsplan. Projektet har inga identifierade ej aktiverbara utgifter.

Driftkostnader

Projektet beräknas medföra ökade kapitalkostnader med sammanlagt cirka 2,7 mnkr per år från och med 2027.

Kapitalkostnaderna, som avser avskrivningar med en genomsnittlig

preliminär avskrivningstid om cirka 20 år och intern ränta om 2,8 procent, minskar därefter successivt med gjorda avskrivningar.

Omgestaltung av gatan till gågata med permanent möblering och träd, medför ökade driftskostnader för gatan om totalt ca 200 tkr per år. Framförallt beror det på att drift av de gångtytor som ersätter dagens körbana är dyrare.

Borttagande av parkeringsplatser innebär ett intäktsbortfall på cirka 200 tkr per år.

Risk/Osäkerhet

Genomförande av åtgärder längs Swedenborgsgatan kan medföra störningar för boende och för alla som verkar eller rör sig längs Swedenborgsgatan. Denna risk reduceras genom kommunikationsinsatser. Det finns även en risk att anläggningsarbetet behöver delas upp i fler etapper än vad kontoret räknat med, vilket kan medföra längre byggtid och högre kostnader. Kontoret har tagit höjd för detta i riskpåslag.

Då kontoret gör uppehåll i entreprenaden under sommarsäsongen kommer genomförandet ta längre tid. Tydlig information till boende och verksamma om detta kommer behövas för att få allmänhetens förståelse.

Tillfälliga återställningar under sommaren kan bidra till ökade kostnader. Kontoret har tagit för detta i riskpåslag och löpande följa upp kostnader under genomförandet.

Samordning sker löpande med kontorets organisation för tillfälliga aktivering för att kunna möblera gatan tills den är fullt ombyggd, särskilt under de perioder då entreprenaden tar paus under sommaren.

Längs gatan finns en stor mängd ledningar av varierande ålder och kvalitet. Hänsyn till detta har tagits i projekteringen, men då dess exakta läge inte är känt av ledningsägarna innan gatan grävs upp har kontoret tagit höjd för att de kan påverka utgifterna vid anläggning.

Slut